

COSINZEANA

REVISTA
LITERARA
ILUSTRATA
REDACTOR: SEB.
BORNEMISA

ANUL I.

Orăştie, 15 Octobre 1911.

Nr. 1.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cuprinsul:

I. U. Soricu: Tinereţă (poezie).
Mih. Gaşpar: Sub Stefan-Vodă (nuv. ist.)
Victor Eftimiu: Vântului (poezie).
Ecaterina Pitiş: Mlaştina (nuv. trad.)
Vioara din Bihor: Sânziană (poezie).
V. C. Osvadă: Pe drumuri (note economice).
Vasile Stoica: Drumetşi (poezie).
Al. Ciura: Holoangării (nuvelă).
Seb. Bornemisa: Amurg de toamnă (poezie).
Gavril Todica: Cerul înstelat (astronomie).
E. Borcia: Scântei din jăratecul unui holteiu.

SPICUIRI LITERARE:

V. A. Urechia: Vaca babei Floare.

FLORI DE-O ZI:

Cosinzeana; Flori de-o zi; Gânduri de toamnă; Spicuiri literare; Ilustraţiile noastre; Iniţialele noastre înflorate.

SCRISORI DELA REDACŢIE

GHACITURI ILUSTRATE

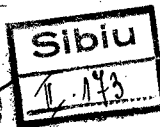
ILUSTRĂȚII:

Cea mai frumoasă princesă; Castelul Peleş; Cimitirul din Genua; Vlaicu; Maşina lui Vlaicu peste nori.

RANDURI MĂRUNTE

BIBLIOGRAFIE

Preţul unui ecsemplar 30 bani.

P 100

200-1

„COSINZEANA“

Invitare la abonament.

Revista „*Cosinzeana*“ apare până la Anul-nou (lunile Octobrie, Novembre și Decembre), ca numeri de probă, de 2-ori pe lună, — și se dă pe acest timp:

În Austro-Ungaria cu 1 cor.

În România, America și altă străinătate, cu . 2 cor.

Dela Anul-nou încolo va apărea de trei ori pe lună ori chiar în fiecare săptămână, ca publicație regulată, cu preț de abonament corăspunzător.

= Banii de abonament se trimit la adresa „*Librăriei Naționale*“ S. Bornemisa în Orăștie (Szászváros), în a cărei editură apare revista.

= La numărul de față s'a adaus mandat postal spre acest scop.

GOSINZEANA

REVISTĂ LITERARĂ ILUSTRATĂ

REDACTOR: SEBASTIAN BORNEMISA

Tinereță.

I. U. SORICU

*Tu mă desbraci de lutul ce sufletu-mi apasă,
Încoronându-mi fruntea cu-al gloriei vestmânt,
Din cale-mi spulberi noaptea cu negura ei deasă,
Senină 'ndrepti spre mine fermecătorul cânt.*

*Nainte! Înainte! Copil curat sunt iară;
Din nou s'aprinde 'n suflet a luptei sfântă pară
Și inima tresare de-o vrajă dulce, nouă,
Pe genele umbroase lucește caldă rouă
Și simt cum se 'nfiripă și 'n peptul meu rămâne
Credința 'nvingătoare în ziua cea de mână!
Și-l văd în zări departe, chemându-ne cu zor,
Să ne 'ncunune fruntea mărețul Viitor!
Nu-s aripi să întreacă în zbor al tău avânt,
Și n'are orizontu-ți hotare pe pământ!
Și nu e vis prea magic și nici prea îndrăzneț,
Nu-s stavili să nu cadă sub pasul tău semeț!
Tu n'ai apus de soare, nici câmp fără de flori,
Tu, sfântă Tinereță, bogată în comori!*

*La glasul tău de-alarmă văzduhul se 'nfioară, —
E foc mai cald ca focul aprins în ochii tăi?
Tu ne înveți vitejii în luptă cum să moară,
Și floarea libertății tu o sădești în văi.*

*Cutremură tăria temuții Serafimi,
Vrăjește vântul serii a codrilor desimi,
În marș nebun, sălbatec, vin valuri vorbitoare
Și se izbesc cu vuet în țărnuț ars de soare.
În zori, în imnuri sfinte și 'n sunet de chimvale,
Pornește sfântul Soare pe-a zilei dalbă cale,
Și valurile apei pe 'ntinse șesuri cântă,
Și 'n triluri ciocârlia spre ceruri se avântă,
Dar este viers pe-o lume îngustă și săracă
Al tinereței cântec să poată să-l întreacă?
Noianele de lacrimi tu nu le înțelegei,
Căci te-au condus de veacuri pe tine alte legi.
Cu neagra ei aripă durerea nu te-atinge,
Subt cerul tău albastru nu-i iarnă și nu ninge!*

*Tu nu știi cum s'apleacă strălucitorul steag,
Pe care-i scris triumful credinței și-al vieții.
E tot mai lung în urmă al celor buni șirag. —
Ce tunet amuțește chemarea tinereței?*

*Tu ne trimiți în cale a 'nvingerei solie,
Și trepte dai gândirei. În veci mărire ție!
Tu porți lumina 'n lumea orfanilor de soare,
Nădejdea libertății umilelor popoare;
Tu zimbet dai pe buze de huli neprihănite,
Iar moartea ta e înger cu aripi aurite.
Din pacea ce cuprinde pe cei în luptă morți,
Luceferi blânzi în calea urmașilor tu porți.
Împilători nemernici, căzută a voastră stea,
Că nu este pe lume comoară ca a mea,
Ca raza de lumină ce-mi încălzește gândul
Și 'n șirul celor vrednici îmi rânduiește rândul
Și mă ridică 'n slavă pe aurita scară,
Pe care ne'ntinații străbuni se ridicară.*

*Nainte!.. Și simt focul cum sufletu-mi pătrunde,
Și dorul luptei sfinte în pieptu-mi înflorește,
La glasul meu, din noapte, un neam întreg răspunde
Și lanțul greu se schimbă în spadă ce lovește!*

*Nainte! Înainte, voi cei frumoși și tineri!
Lăsați de-acum uitată povestea sfintei-Vineri.
Veniți, veniți în oastea ce se înșiră 'n zare
Să sămănăm lumina de viață roditoare.
Al nostru e avântul și cântecul divin,
A noastră e viața și cerul ei senin!
Al nostru e triumful, noi cei mai buni ai firei,
Stăpâni pe treapta naltă și schelele gândirei.
Jos plânsetul tomnatec al frunzelor ce mor.
Să piară tânguirea cu glasu-i plângător!
Cântați al biruinței nestrămutat credeu:
Cu noi este puterea, cu noi e Dumnezeu!..*

SUB STEFAN-VODĂ...

Nuvelă istorică

MIHAIL GAȘPAR

În anul 1469 lucrurile se începură cu bine pentru Moldova. Oștile adunate pe la hotare din partea celor doi Domni români, Ștefan-cel-Mare și Radu-cel-frumos, cari amenințau pentru mici neînțelegeri a vărsa un nou potop de sânge de frate, tăbăciră câțva timp dealungul graniței, dar după vreo două luni, li se dăduse porunca de împrăștiere. Cei doi Domni își întinseră mâna de împăcare, cruțând o sumedenie de scumpe vieți românești, spre cel mai mare necaz al vecinilor, cari abia așteptau izbucnirea războiului, gata a-și face pescuirea lor obișnuită în cursul vremii, în apele turburi ale neînțelegerilor dintre cele două țări românești.

Moldova resuflă ușurată, — iar Muntenia se văzu și dansa scăpată de năpasta războiului dintre frați.

În mijlocul bucuriei ce se simția pretutindeni, se amestecară însă pe la începutul primăverii niște evenimente minunate, cari umpluseră de temeri sufletele bieților Moldoveni.

La început se auzeau numai șoapte tainice prin diferitele părți ale țării, mai târziu însă, se vorbea pe față de cele ce s'au întâmplat.

Anume pe la începutul primăverii, de cum se întoarse crugul vremii, aducând cu sine seninul minunatelor zile de Mart, se porniseră din cetatea Hotinului niște vești, cutrierând țara și umplând de groază pe locuitori.

Se arătase adică câteva nopți dearîndul, pe bolta cerului dinspre răsărit, o sabie mare de foc, a cărei ascuțit părea îndreptat tocmai spre inima Moldovei!

Arcașii de strajă, se cutremuraseră de groază văzând semnul miraculos al mâniei lui Dumnezeu, — ba unul mai slab de suflet se și bolnăvise rău — cu toate acestea, feciorii crescuți în vijelii, uitaseră încurînd arătarea.

Pornit odată valul, nu se potoli atât de curînd. Gornicii domnești, risipiți dealungul Nistrului, — aruncară o nouă groază în popor. Din stepa imensă a Ucrainei, din tufișele sterpe ale Bugeacului, se auziau în nopți urlete ne mai auzite, ridicate de fiare de cari nu mai pomeniseră nici în vis măcar oțeliții oșteni ai Moldovei. Groaza care intră în sufletele viteze fu atât de mare, încât boerul Gangur care-și avea curțile aproape de Nistru și era căpitanul gornicilor, se văzu silit a înzeca numărul oștenilor, căci feciorii nu cutezau să-și facă slujba.

Veni apoi și zvonul, că la sfînta mănăstire a Neamțului icoana Maicii Domnului, ar fi început se lăcrimeze; că în apropierea Sorocei ziua'n amiaza mare a treznit din senin în bordeiul unui tătar Nogaic, carele de zeci de ani se așazase pe pămîntul Moldovei.

Suceava încă nu putea rămîne îndărăt. Se svo-

nise că topuzul Domnului ar fi sărit dela sine din cui, căzînd drept pe masa Măriei-Sale Vodă Ștefan!

Pe urma acestor vești din groază, cari treceau ca fulgerul peste țară, porni o neliniște îngrozitoare. În biserici nu se mai sfîrșiau rugăciunile de ertare, litiile se țineau lanț. Toți sfinții de pe la biserici, toate moaștele au fost scoase și purtate de miile de oameni cari își băteau peptul, cercînd să înlăture prin rugăciuni mânia lui Dumnezeu, care se vădiă apropiindu-se de Moldova.

În fața groazei ce se înstăpîni în țară Măria-Sa Ștefan, nu-și perduse capul. Umblă și dînsul pe la biserici, dar nu uită, pe lângă rugăciuni nici de puterea sa proprie.

Crainicii goniau dealungul drumurilor, din cetăți în cetăți, ducînd cu sine poruncile lui Vodă, că pîrcălabii să fie cu ochii în patru. Și de atunci, de pe la începutul lui Mărțișor, călărașii de prin județe, chemați la arme, steteau prin târguri cu caii pururea înșelați, gata în orice clipă ca să pornească.

Că încăt? — Dumnezeu o va ști!

În așteptare încordată trecuse primăvara.

Dela o vreme însă, lumea se liniști. Boerii de pe la graniță vestiră pe Vodă în Suceava că Casimir regele Poloniei, rescumpără pe timp nedeterminat pacea prin daruri scumpe și multe dela Mengli-Ghirai, Hanul cel mare al Tătarilor dela Crim.

Pîrcălabul din Hotin a trimis chiar catastiful esact despre aceste daruri.

Întîmplările acestea nu au ramas ascunse și lumea începuse a se împrietenii cu ideea, că miraculoasele semne din primăvară, au fost menite pentru alte țări, nu pentru Moldova.

Cînd se auzi apoi că regele Casimir al Poloniei a plecat cu curtea sa pentru a petrece vara în Litvania, în Moldova spiritele se liniștiră cu desăvîrșire.

Călărașii de prin județe au fost trimiși acasă pentru a-și vedea de munca cîmpului, boerii veniți de sfințele sărbători ale Învierii la Suceava punînd capăt petrecerilor din săptămîna luminată, s-au întors pe la moșile lor.

O adiere de ușurare sufletească străbătî în lung și-n lat Moldova. În sufletele cătrănite ale țărănimei se furișă raza luminoasă a nădejzii de zile cu pace. Tîrgoveții își porniseră la drum marfa.

Frica de primejdia necunoscută, care se anunțase prin minunatele semne a căror veste cutrierase țara în primăvară, perî cu desăvîrșire.

Un singur om eră totuș în Moldova, ai cărui ochi pîndiă prin priporoasele țărmuri ale Nistrului, ale cărui urechi ciuliau întins în nopțile tainice și pline de farmec din pragul verii.

Acest om eră Măria-Sa Vodă-Ștefan.

Țara întegă putea să-și plece liniștită capul spre odihnă, și cel mai nevoieș își putea avea clipele sale de liniște sufletească, numai Vodă nu.

Scaunul de stejar al domniei Moldovenești nu eră scaun de odihnă.

Par'c-ar fi fost înălțat de mână puternică a lui Dumnezeu pe o culme la respântia vânturilor, unde vecinic se frământă curente, unde clocotește văzduhul, unde vecinic se găsesse furtuni. Așa eră Moldova.

De când a coborât întrânsa minunatul vânător din Maramureș, gonind bourul sălbatec, cuib de șoimi a devenit țara, cuib dușmănit de toți vecinii dinprejur.

Și'n lupte au crescut toți copiii ei. Țăranul, apărător cu pieptul gol, al pământului sărac dar sfânt, răscoliă brazda scumpei moșioare rămase din părinți,

ținând cu o mână cornul plugului, cu cealaltă baltagul. Boerul tot așa.

Căci astfel a fost ursita Moldovei, să nu aibe pace, ci vecinic să stee în hărțueli cu vecinii.

Nu e mirare dar', dacă elementul acestor oameni a fost războiul. La luptă, acolo se șimțiau la largul lor Românii! Crescuți cu gândul, că viața aceasta numai atunci are rost dacă o jertfești pentru moșie, își poate oricine lesne închipui cu ce avânt nebun zburau șoimii Moldovei spre câmpiile de luptă!

Cea mai frumoasă princesă: Elisaveta a României, fiica mai mare a Moștenitorilor de Tron român, care tocmai a împlinit 17 ani.

Spaima războiului intră în târgoveți și în femei, căci lor le este așa firea. Românul, a dat însă Dumnezeu de merge la luptă ca la ospăț.

Și cu adevărat. Căci ospăț este, fioros ospăț, unde chefuește Măria-Sa Moartea.

Seracă lume. Câte chefuri de acestea sângeroase, nu s'au întins peste binecuvântatele lanuri ale Moldovei! Nu înzădar spuneau Leahii că Moldova este „că-săpia Răsăritului“.

Veniau la acest abator mare al neamurilor, toți cari țineau să-și lase ciolanele în străini, toți cari voiau să îngrășe cu sângele lor pământul sărac al Moldovei.

După câte un măcel apoi, parecă să mai îndesă iarba, creștea mai înaltă săcara pe lanuri... Prin surducuri, păraiașele mici se mâncau în vorbe cu căpăținele de morți, pe cari, în pornirea lor nebunatică, le rostogoliau zi de zi tot mai departe, până ce le scoteau în vreun râu mai mare, dând poruncă să le ducă la Dunărea bătrână, să știe și dânsa, că eroi cresc în țara Moldovei!

* * *

Boerul Stroe Lupu avea moșiile sale înșirate de amândouă laturile Prutului. Erau niște moșii mari aceste întinderi de pământ negru, gras, care înălță spicul holdelor de aur până la înălțimea unui stat de om.

Cât vedeai cu ochii din cerdacul culei boerești, cât puteai cuprinde cu lumina ochilor, — tot chemă Stăpân pe boerul Stroe Lupu!

Ale lui erau pădurile feciorelnice cari investmăntau coastele dâmburilor lutoase de pe țărmul drept al Prutului în costum verde; ale lui erau holdele de aur de alături; puterea lui o vesteau, în huriul lor surd, cele zece mori de pe râu; de bogăția lui povestiau cele câteva sute de bouari și argați, cari păziau nenumăratele turme dincolo de Prut, pe întinsul șes basarabian.

Stroe Lupu nu era boer de viță. Lumina zilei a văzut-o într'un sat de lângă cetatea Hotinului, ca fiu a lui Bogdan Lupu, răzeș moldovean. Copilăria și-a petrecut-o în rând cu copiii de vârsta lui, în cuprinsul umilit al satului său. Când împlini șasesprezece ani, tatăl său îl dete în slujbă la boerul Pantilimon Gangur, carele pe vremuri era armaș la curtea lui Vodă Bogdan.

Ajuns odată la curte, tinerul Stroe își făcu repede calea înainte. Insoțise pe Stăpânul său de vreo câteva ori prin Crâm, pe la Caffa, cetatea genoveză. După lupta sângeroasă din codrul Crasnei, unde se prăpădi atâta spurc de Poloni, de înălbise codrul de oase în primăvara viitoare, Domnul Bogdan ridică pe răzeșul de eri, la treapta boeriei, dându-i moșie la hotar, la Prut.

Eră ușor atunci de a dăru pe viteji. Pământul de pe Prut era al Visteriei, dar lipsia cine să-l muncască. Și nici nu se prea încumeta lumea să se aștearnă lucrului, căci dincolo de apa Prutului pândia Tătarul hrăpăreț și Cazacul fără căpătai.

Stroe Lupu însă nu știa de acestea. El ceruse Domnului numai atât, să îngăduie să se ridice odată cu dânsul din sat și toate neamurile lui de sânge.

Și așa nu peste mult, pe țărmii râului românesc,

la un loc înălțat, în vârful unei râpi priporoase, se înălțară curțile noului boer, având în jur ca un brâu casele neamurilor cari veniseră cu el.

Odată cu venirea lor, se începă muncitul pământului. Vestea noului așezământ moldovenesc, se lăți repede prin acele părți, și mulți Români scăpătați ori urmăriți, au început a isvorî spre noul așezământ, găsind la noul stăpân scut și apărare.

În nu mai puțin de zece ani, se ridicaseră pe cele râpi vreo douăzeci de cătune, noii clăcași ai lui Stroe Lupu.

Eră între aceștia tot soiul de oameni. Moldoveni năcăjiți, cari aveau la răvașul vieții moșii jăfuite de prădalnicii Tătari, Muscali fugiți de sub stăpânirea cneazului din Chiev. Erau Poloni, cari se certaseră cu legea șlahtiților de acasă, Cazaci scoși din comunitate pentru fărădelegi, Săcui pribegiți din țară. Parecă toate neamurile trăitoare aci, la marginea răsăritului, și-ar fi dat întâlnire.

Și toți aceștia să simțiau bine sub oblăduirea noului stăpân.

Așa s'a trecut vremea. Stroe Lupu de ce înaintă în vârstă, din ce devenia tot mai avut și tot mai temut.

De mâna lui puternică se spuneau multe povești sub corturile de păslă ale Tătarilor din stepă. Căci nu odată jerbii mai mici ori mai mari, mirosând a pradă, s'au încercat să treacă Prutul, cu gândul de a secera acolo unde nu au sămănat, adecă pe întinsele moșii ale boerului Lupu.

Toate încercările însă au dat greș. Cetele prădalnice au fost gonite cu capetele sparte, îndărăt în stepă, și mulți copii de ai lui Alah au ținut să îngrășe moșia românească.

Toate erau bune la casa lui Stroe Lupu. Avea de toate câte îi trebuia. Numai ceva nu i-a fost data să aibe. Stroe nu avea feciori.

Și faptul acesta îl rodiă rău la inimă și-l încărunțise înainte de vreme.

Avea o singură fată, pe — Maria.

Găsiă boerul multă mulțumire și în această fată, căci era fiica tatălui ei, dar, vezi, nu era — fecior, și pace bună!

Și în multe seri, când boerul se urcă în cerdacul culei și-și răsfață de acolo de sus privirea peste uriașa întindere de pământ, care era a lui după drept, nu putea opri un oftat dureros, care-i scăpă din pept.

Se gândia atunci, că a cui va fi moșia după ce dânsul își va da obștescul sfârșit? Ce s'a alege din moșia lui atunci, când va plecă la drumul cel lung, spre țara aceea, unde nu va mai avea de hac cu Tătarii prădalnici, unde toți se simțesc bine împreună?

În zile de acelea, boerul Lupu era foarte abătut.

Zădarnic cercă soția lui, buna jupâneasă Anca, să-l mângăie cu voia lui Dumnezeu, boerul nu se împacă cu gândul, și pace bună!

Și într'o zi luă o hotărâre mare. Se pornise la drum spre Suceava la tinerul Vodă-Stefan, să-i spuie păsul și să ceară sfat.

Când se întoarse îndărăt, părea mai vesel boerul Stroe.

Și putea să fie.

S'a milostivit Domnul și i-a făgăduit că-i va alege din copiii săi de casă un ginere, care să fie vrednic urmaș al boerului.

Și Vodă se ținu de vorbă.

Stroe primi cu mare bucurie pe noul oaspe. Era fecior tiner, oacheș și bine zidit feciorul lui Pană Oancea de lângă Baia.

Auzind de acest nume, bucuria boerului se mări, căci odată cu numele acesta, răsări în sufletul lui aducerile aminte din de mult apusele tinerețe...

Căci Radu — așa chemă feciorul — era feciorul tovarășului bun de odinioară, a soțului de luptă din Codrii Crasnei, unde amândoi — bătrânii de azi — își încercaseră puterea tinerețelor, ca să ucidă Polonii veniți în Țară.

Până târziu în noapte stătura la masă Stroe cu feciorul.

Și povesteă bătrânul, la aburul vinului fiert cu scortişoară, de pățaniile lui din tinerețe.

Radu ascultă, în vreme ce ochii îi fugeau într'una la chipul frumos al Mariei, care torcea sfioasă alături de mama ei lângă cămin.

Lemnele trosneau în zadar căzând jertfă flacărilor lacome, de vreme ce bătrânul Stroe să încălzia tot mai mult la focul sfânt al aducerilor aminte.

Ori cât de mult a fost însă preocupat de pățaniile din tinerețe, ochiul lui ager tot n'a scăpat privirile feciorului trimise pe furiș să stee de vorbă cu frumoșii ochi ai Mariei.

*

Zilele au trecut vesele la moșie. Crăciunul cu toate petrecerile lui simple de pe acele vremi să strecurase în noianul vremii odată cu anul cel vechiu. Iar cu ivirea anului celui nou sosi clipa de plecare pentru Radu.

Urzeala de farmec țesută de cele două inimi tinere, cărora le trebuște atât de puțin pentru ca să le ajungă atât de mult, s'a sfârșit. Bătrânul Stroe s'a despărțit cu lacrimi în ochi de viitorul său ginere și în dorul perdelelor dela iatacul ei, Maria rămase cu pumnii la inimă de durere.

Dar glasul mamei o mângăie pe încetul. Lunile aveau doar să treacă repede, nici nu se învârteste omul bine și sfinții Apostoli Petru și Pavel au și poposit în prag.

Și doar atunci se hotărâse nunta.

În taina neguroasă a zilelor de iarnă, două inimi își torceau în crâncenă așteptare, plină de dor, pânza albă a fericirii viitoare.

Așa sosi primăvara anului 1469.

Dar vezi, soartea e pururea dușmană omului. În mijlocul așteptărilor, sosi vestea de ridicarea oastei.

Domnul Ștefan al Moldovei și Radu cel frumos din Muntenia, aveau o veche socoteală, și încercară a se răfui.

Își poate oricine lesne închipui ce urme a lăsat în inima Mariei vestea războiului.

Stroe Lupu, par'c'a întinerit odată cu porunca de a intra în tabără. De mult așteptă dânsul chemarea la luptă! Căci ce altă plăcere mai avea și boerii pe aceste vremi?

Una singură — războiul.

Doar dela Baia, de cum învățase tinerul Domn minte pe Matei Corvinul al Ungariei — odraslă și acesta din opincea românească, — n'a mai ajuns în tabără.

Și se supără boerul Stroe rău când vedea în jurul său fețele posomorâte ale femeilor.

Izbiă cu picioru 'n pământ în aceste clipe și răcniă de auziă toată curtea:

— Dar ce, o vă pregătiți de progrebanie? A voastră e lingura, a noastră parte — războiul. Doar nu veți cere să stau ținut de fustele voastre?

Jupâneasa Ana cercă să-l liniștească că nu de dânsul să tem ele, ci de viața lui Radu. Ei, dar atunci o nimeriă și mai rău.

— Așa? — râdea Stroe — eu pot să rămân acolo tocană pentru dușmani, numai dânsul să fie în pace? Frumos. Ce să-i faci, om bătrân, nu mai trebuiesc nici casei mele.

Și le mai și speria.

— Lăsați, o să-l văd eu pe Radu. Am să-l vâr unde e lupta mai înferbântată. Să-l văd, de se ține așa de bine în șea și între dușmani, ca între fustele voastre?

În bietele femeii îngheță în aceste clipe cu desăvârșire inima.

Totuș când a plecat Stroe sărutând fruntea fetei îi șopti la ureche:

— N'ai teamă, am eu grijă de el.

Ochii Mariei îl priviră în acele clipe cu atâta mulțumire, încât bătrânul boer nu putu să nu bolborosească printre mustețe:

— Sireacă lume, acum văd că mi-au trecut zilele. La ce va fi gândit boerul, cine ar putea spune? A plecat.

Peste curțile rămase acum fără stăpân, se pogori umbra grijilor mari.

Nu-i vorbă, aveau cele două femei bun razim în părintele Nicolae dela biserica curții. Pe vremuri, înainte de a îmbrăca cinstita haină a preoției, slujise și dânsul sub steag, nici că se putea altfel.

Numai cât părintele Nicolae avea năcaz. Obicinuit cu mesele boerești, se împrietenise al naibii cu rodul viței de viie. Ii plăcea părintelui Nicolae vinul mult mai bine și decât slujba lui Dumnezeu.

Drept acest năcaz al părintelui eră dânsul cum eră.

Mângăia dânsul Jupâneșele, căci eră acasă în scripturi, cu multe vorbe bune, întărindu-le inima cu rosturile tainice ale acestei lumi păcătoase, dar când se ivia oala cu vin pe masă, se întorcea și foaia.

Uită atunci părintele Nicolae că era duhovnic și că chemarea sa era să mângăie. Încălzit de puterea vinului, slujitorul altarului se schimbă în arcașul domnesc de pe vremi, și apoi ține-te le povești.

Și știa multe spune părintele, căci multe pățise el.
Când începea dânsul să spună întâmplările sângeroase ale frământărilor din războaie, se făcea inima în bieteale femei cât un purice.

A dat Dumnezeu însă, că s'au împăcat Domnii învrăjbiți. Boerul Stroe s'a întors acasă cu cetașii lui, pe neașteptate.

La scările curții, unde îi eșise întru întâmpinare toată casa, părintele Nicolae a fost care l'a primit cu vorbele:

— Bine ai venit Stăpâne! — că desnădăjduisem cu jupânesele.

Zilele dintâi după sosire, trecură cu povestirea întâmplărilor din drum.

Căci eră mare lucru să treci din vecinătatea Prutului tocmai la hotarul Munteniei.

Incurând însă, veștile de cari pomenisem la început, au ajuns și la marginea Prutului. Ce zic, acolo au ajuns mai întâi.

Boerul Stroe nu eră copil, dar veștile acestea îl băgară în griji. Eră și dânsul copilul veacului său.

Intr'o zi, eră Duminecă și se sfârșise slujba, boerul luă de braț pe părintele Nicolae.

— Stai părinte, să mai mișcăm nițel odoloanele aceste bătrâne.

(Urmează).

VÂNTULUI

VICTOR EFTIMIU

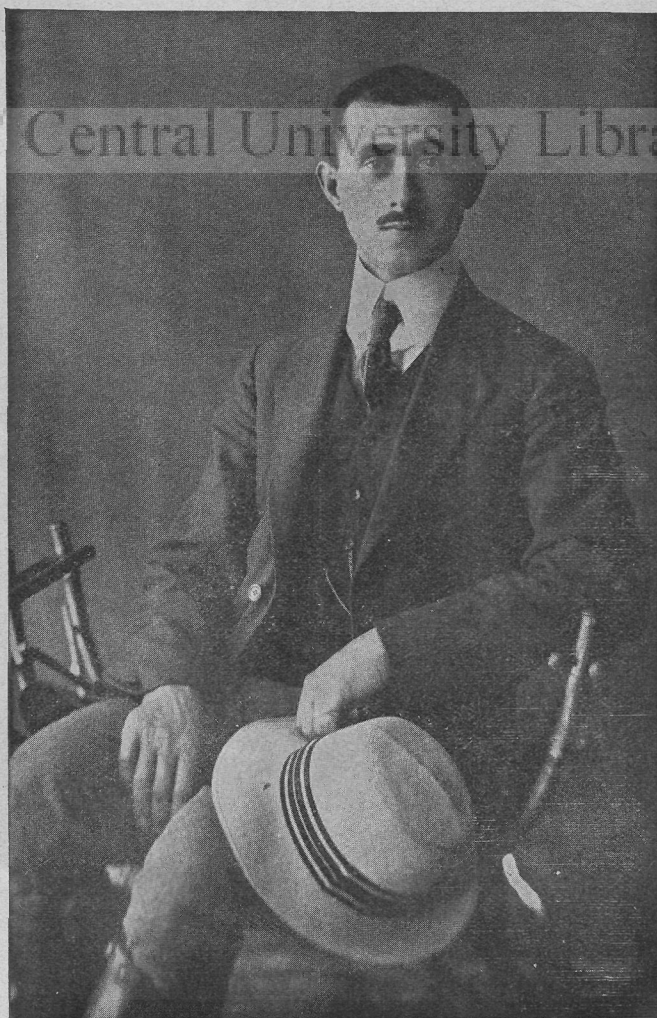
*O, tu ce faci pădurile să cânte
In ritmul epopeelor bătrâne, —
Tu vara treci săgalnic, fără frâne,
Și cântecul îl faci să ți-s'avânte.*

*Când norii vin și codrul gol rămâne,
In glasul tău pornesc să se frământa
Preludii vagi, ce mor încet, înfrânte,
Căci tu le ții, abia de pot să 'ngâne...*

*Acum e frig. Dă-ți drumul. Te coboară!
Hai, vino printre brazi ce 'ncep să sune...
M'ai ascultat. Pădurea se 'nfioară...*

*Acorduri lungi, sălbatice, nebune
Se rup din brazi ca dintr'o liră... zboară...
Iar tu îmi pari Omer cântând pe strune...*

□ □ □

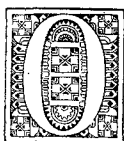

AUREL VLAICU (fotografie după zborul dela Blaj). A zburat acum în 14 Oct. n. la Iași 1 oră întreagă, la 800 metri înălțime, în fața Familiei Regale și a unui imens public! Însuflețire de nedescris.

MLAȘTINA

AL. KIELLAND

trad. de ECATERINA PITIȘ

zi de toamnă târzie.

Pe sus, pe deasupra câmpiei, sbură un corb bătrân și cuminte.

Avea de făcut multe mile cătră apus până la țarmul mării, ca să desgroape o ureche de porc, ce-o îngropase acolo în vremuri mai bune. Că acum, toamna, nutremântul e puțin.

Se zice, că dacă zărești un corb, n'ai decât să-ți întorci capul să-i vezi și tovarășul.

Dar puteai privi mult și bine spre partea de unde venise corbul bătrân și cuminte, — el venise singur și rămase singur. Și fără să-i pese de ceva, lunecă prin văzduhul umed, legănat pe ariplele-i tari și negre ca tăciunile, țintind mereu cătră apus, fără a scoate nici un strigăt.

Dar cum zbură încet și gânditor, ochii-i ageri urmăreau ținuturile pe deasupra cărora trecea, și bătrâna pasăre se mânia foc.

An de an, dungile acelea verzi și galbene, de acolo de jos, se înmulțeau și se măreau; din șes se tăiase tot câte-o bucată; apoi se ridicară case mici cu coperișuri roșii de țiglă, coșuri scunde de piatră cu rotocoale de fum gros, — peste tot oameni și lucruri omenești.

Își aducea aminte din tinerețe, — erau câteva ierni de-atunci — că 'n locul acesta putea trăi domnește un corb cu familia sa, — șes lung, nemărginit, iepuri și păsările din belșug, jos, lângă țarm, găște cu ouă mari, frumoase, — cu'n cuvânt delicatose de tot felul, cum mai bune nu ți-ai putea dori.

Acum însă, stau înșirate casă lângă casă, locuri aurii de arătură și poiene verzi, iar hrana e așa de puțină, încât un corb bătrân și onorabil, trebuie să zboare cale de mai multe mile, pentru o biată ureche de porc.

Oamenii! — Da, oamenii! Bătrânul corb bine-i cunoștea.

Între oameni crescuse el și se făcuse mare, și chiar la casa unor din cele mai de frunte creaturi de acest fel. Pe moșia cea mare din marginea orașului își petrecuse el copilăria și tinereța. Dar acum, ori de câteori trecea în zbor pe de-asupra moșiei, se ridică sus în văzduh, ca să nu fie recunoscut.

Căci de zăria în grădină vreo făptură femeiască, credea că-i domnișoara cea tină, cu părul pudrat și cu funte franțuzești: în realitate însă era mama ei, cu plete albe ca zăpada și cu scufă neagră în cap.

I-o fi mers lui bine la oamenii aceia, ori nu? Cum vrei s'o iei. Măncare din belșug dar mult de 'nvățat; și tot prizonier întotdeauna, în anul dintâiu cu aripa stângă tăiată, iar mai târziu, ceva mai liber pe „parole d'honneur“, cum zicea domnul cel bătrân.

Dar acest cuvânt de onoare îl călcase într-o di-

mineață mândră de primăvară, când o cioară tânără, cu pene negre, lucitoare, trecuse 'n zbor peste grădină, și el se luase după ea...

Dup'o vreme, câteva ierni mai târziu, se 'ntoarse iarăș la moșie. Atunci o ceată de copii străini aruncară cu pietri după el; se vede că domnul cel bătrân și domnișoara nu erau acasă.

„Or fi, de sigur, în oraș“, cugetă corbul și veni după câțva timp iar. Dar aceeaș primire l'ășteptă și acum.

Bătrâna, venerabila pasăre, — căci în vremea asta îmbătrânise deabinele, — se simți ofenzată, și acum de câte ori zbură pe de-asupra casei, se înalță sus în văzduh. Nu vreă să mai aibă de-a face cu oamenii, iar bătrânul domn și domnișoara, puteau să se uite după el cât de mult, ceea ce și făceau ei, de asta eră firm convinși.

Și tot ce știuse, uită; atât cuvintele grele franțuzești ce le 'nvătasă în salon dela domnișoara, cât și expresiile mai puțin delicate și mai lesne de 'nvățat, ce și-le 'nsușise singur în odaia servitorilor.

Numai două frânturi de graiu omenesc mai păstrase 'n memorie; acestea alcătuiau sâmburele științei lui spulberate. Când eră bine dispus, zicea de regulă: „Bonjour Madame!“ Iar de se 'ntâmplă să fie supărat, strigă din răsputeri: „Fire-ai al dracului!“

Sprinten și sigur despica acum văzduhul fumuriu; în depărtări, de-alungul țarmului, se puteau zări deja, ca o ghirlandă albă, crestele spumoase ale valurilor.

Deodată-i atrase luarea aminte un petec mare, negru, ce se 'ntindea acolo jos. Eră o mlaștină.

Casele țăranilor zăceau roată jur împrejur pe coastele dealurilor; dar jos în vale, cam la o milă departe, nu eră suflăt de om; vreo câteva grămezi de lemne numai, movilițe negre și bălți lucioase de apă printre ele.

„Bonjour Madame!“ strigă bătrânul corb, și 'ncepă în cercuri mari se 'ncunjure mlaștina.

Eră așa de bine și de plăcut acolo; părea că te 'nvită să te apropii, și corbul se lăsă încet, cu băgare de seamă, pe-o rădăcină de copac, în mijlocul mlaștinei.

Aici eră 'ntocmai ca 'n vremurile de altă dată: liniște și pustietate.

Pe-alocuri, unde mai eră câteun petec zvântat, se zăreau firicele de iarbă și buruieni. Încolo numai pământ negru, fin, măcinat, — umed și plin de bălți; rădăcini sure de copac eșiau răsucite la suprafață, încurcate și 'mpletite una cu alta, ca un năvod noduros.

Bătrânul corb pricepea bine ceea ce vedeă. Aici a fost pădure odată, — dar vremea aceea el n'o apucase.

Pădurea dispăruse, crengile, frunza, — toate au dispărut. Numai rădăcinile se mai aflau acum crescute una 'ntr'alta, în grămada aceea moale de fire și de apă.

Dar din ce eră acum, nu se mai putea schimba și oamenii erau nevoiți s'o lase 'n pace.

Bătrâna pasăre se 'ndreaptă scoțându-și pieptul. Casele erau departe; și aci, în mijlocul mlaștinei necuprinse, eră foarte plăcut și sigur. Câteceva rămas dela bătrâni, trebuia totuși să fie respectat. Își scutură penele negre, lucioase, și zise de mai multe ori: „Bonjour, Madame!“ — „Bonjour — Madame!“

Dar acum porniră dela casa cea mai apropiată, niște oameni cu un car și-o căruță; în urma lor alergau doi copii. Apucaseră pe-un drum strâmb, ce șerpuiă printre coline, dar care ducea de-adreptul la mlaștină.

„Se vor opri încurând“ — cugetă corbul, dar ei veniau tot mai aproape; biata pasere își întorcea neli-niștită capul, când într-o parte, când într'alta. Eră totuș de mirat, cu câtă îndrăzneală înaintau oamenii aceștia!

În sfârșit se opresc; bărbaii pun mâna pe sapă și pe săcure. Corbul vedeă că ei să luptau c'o rădăcină mare de copac, ce voiau s'o scoată afară.

„Asta o să-i obosească repede“, se gândi el. Dar ei nu obosiră; loveau cu săcurile — erau cele mai ascuțite ce le văzuse corbul vreodată, săpau, trăgeau și zmulgeau cu putere, și 'n cele din urmă izbutiră într'adevăr să răstoarne trunchiul acela greu, așa încât toată rădăcina sta acum ridicată 'n aer.

Copiii osteniseră săpând canale prin bălți. „Uite ce cioară mare colo!“, — zise unul dintre ei.

Și umplându-și buzunarele cu pietri, porniră printre movilele de pământ într'acolo.

Corbul băgase bine de seamă. Dar el văzuse primejdii și mai mari.

Așadar nici aici, de-asupra mlaștinei, nu-'și putea afla bătrâneța liniște și adăpost? Acum văzuse el, că până și rădăcinile de copac, cari erau mai bătrâne decât cel mai bătrân corb, — până și ele trebuiau să se supună ascuțitelor săcure.

Și când ștregarii de copii naintaseră până la locul de unde credeau ei că-l vor putea nimeri, atunci întinse aripile-i grele și se înalță 'n văzduh.

Dar plutind așa și uitându-se jos la cei doi oameni, ce munceau din greu și la copiii ce priviau după el cu gurile căscate, având fiecare câte o piatră 'n mână, atunci prinse să clocotească mânia în paserea cea bătrână și venerabilă.

Ca un vultur se năpusti din înălțimi asupra copiilor și lovindu-i cu ariple-i grele peste urechi, strigă cu glas spăimântător: „Fire-ai al dracului!, fire-ai al dracului!“

Copiii scoțând un țipăt, s'aruncară la pământ! După câteva minute, când îndrăzniră se ridice capul, eră liniște și pustiu împrejur. — Departe, către asfințit se zărea sburând un corb negru singuratic.

Dar și când se făcură copiii oameni maturi, și până la sfârșitul vieții lor, păstrară în ei convingerea, că la mlaștină li-s'a arătat diavolul, în chipul unei paseri mari, negre, cu ochii de jaratec!

Și n'a fost altceva, decât un corb bătrân și onorabil, ce zbură spre asfințit, ca să desgroape o ureche de porc ce-o ascunsese acolo..

□ □ □

POPORALE

Vară, vară, primăvară,
Scoate colțul ierbii-afară
Să scot șeaua din cămară,

Să o pun pe murgul meu,
Să mă duc pân' la Brașeu,
Că 'n temnița din Brașeu,
Zace 'nchis norocu meu,
Și-aș da pentru el o țară,
Numai să mi-l scot afară...

□ □ □

DRUMEȚI...

VASILE STOICA

Veniau pe lună doi drumeți asară,
Cu ochii stinși, cu sufletele mute,
Veniau pe lună doi drumeți asară
Din țări îndepărtate, neștiute.

Și 'n sat așa sfioși și triști întrară, —
Nici pașii nu se 'ncumetau să sune, —
În sat așa sfioși și triști întrară,
De par-c'ar fi înțat la rugăciune...

— „Căutăm și noi o clipă de hodină —
Îmi ziseră trecând prin țințirim,
— „Căutăm și noi o clipă de hodină,
„Dar, vezi, sunt ani — și tot n-o mai găsim!“ —

Am stat cu ei la cruce 'n deal o clipă...
Și povestiau de neagra lor povară, —
Am stat cu ei la cruce 'n deal o clipă,
Apoi în noapte se pierdură iară...

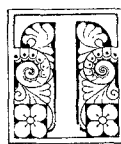
De ce atâta zbuciumare, Doamne?
De ce atâta vis, atâta dor?
De ce atâta zbuciumare, Doamne,
De ce-oi fi eu deapururi călător??

□ □ □

PE DRUMURI

NOTE ECONOMICE

VASILE C. OSVADĂ

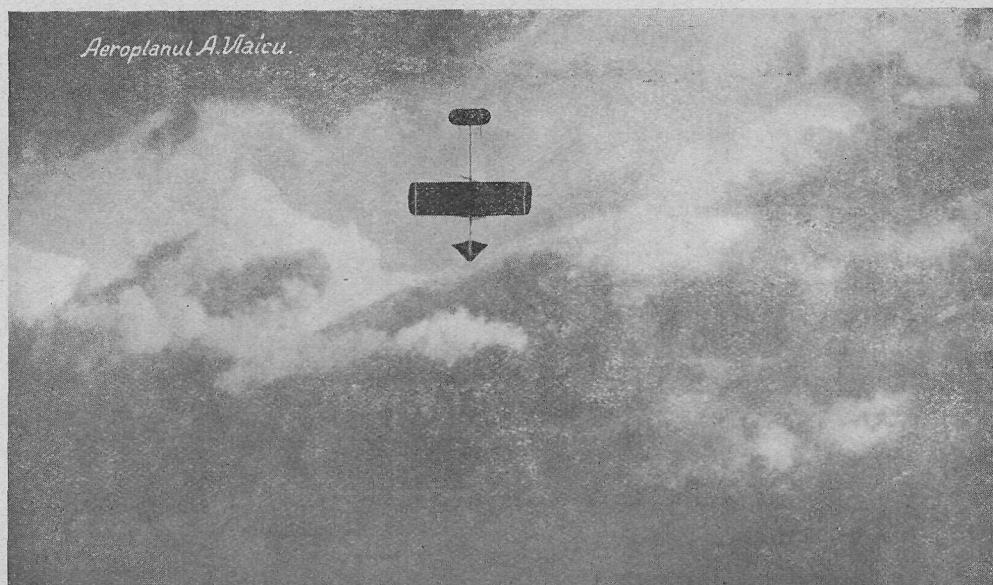

renul Arad—Teiuș. Pofțiți și Dvoastră cu mine. Așa. Acum pofțiți la fereastra vagonului și luați seama: mănșul șes al Ungariei se tot îngustă și casele satelor pe care în fuga trenului le lăsăm în urmă, — se tot răresc, și sunt tot mai mici și mai umilite.

Când ajungem pe la Brănișca, pleșuvele coaste pareă ne izbesc cu un miros de sărăcie, pe care o vezi întrupată în câteun băiat ori femeie, ce stă gurăcască la rampele de pe calea ferată.

La Simeria patrușoptului, ne găsim deodată într'un furnicar de oameni, ce forfotă fără astâmpăr.

Saci cu haine zdrențuite, desagi cu pâne și făină de mălaiu, straie, ciocane, săcure, fireze și alte unelte apasă umerii fiecăruia în furnicarul de oameni lihniți și rupți de oboseală. La un semn se deschid și ușile halei de așteptare și ei bujghesc pe ușe împingându-se. De sub niște mustăți răsucite în brilantin, resună avizul: „Hátszeg-Petrozsény — felé...”

Vlaicu în zbor, ajuns, cu minunata sa pasăre măiastră, de-asupra norilor.

Larma ce-ți izbește urechile, chiotele și alergătura ce se pornește pe urmele acestui aviz — îți oferă, cel mai grăitor tablou din *lupta pentru pâine*.

Se învâlmășesc, se înbrâncesc, se strivesc aci sute de oameni, — mânați în codrii străvechi, ori în adâncimile minelor de cărbuni, ca să scoată aurul, — pe sama altora, iar lor să le rămână câțiva gologani de aramă, cu care să-și cumpere pâinea de toate zilele pentru ei și pentru ai lor de acasă.

Poftiți să urcăm și noi trenul Piski—Petroșeni și să ne așezăm din nou la fereastra vagonului, — să ne uităm a largul.

La Călan zgomotul trenului e întrecut de zgomotul mașinilor dela topitoarea și fabrica de fier, ce-și înalță urloaiile lângă gară, par'că mândră de munca rodnică ce o ajută și ele.

Cum noi, precum simțiți, călătorim fără bilet și fără multă oboseală, — ne dă mâna să dispunem de vreme. Lăsăm de data asta mulțimea de călători să meargă fără noi la Petroșeni, Lupeni și Vulcan, și noi ne dăm jos la Călan și așteptăm trenul — proxim, corect numărul proxim al „Cosinzenii” — ca să ne urmăm drumul. Până atunci avem prilej să *trecem pe la fabrică*, să vedem ce e și pe acolo.

În mijlocul fabricii se înalță câteva cuptoare de cărămidă presată și anume pregătite, îmbrățișate cu puternice cercuri de fer și cu numeroase țevi ce servesc parte pentru gaz, parte pentru circulația apei răcoritoare.

La vârful fiecărui cuptor sunt podulețe de fier, pe care muncitorii plini de sudoare duc în vagonete piatra de fier, amestecată cu calciu și cu cărbuni. Acest amestec îl varsă cu muncă grea în cuptor, unde în focul grozav al cărbunilor se topește piatra cea de fier, pentru ca apoi jos, în gura cuptorului, să curgă fierul ca — *smântâna*.

În vreme de un ceas această pastă își primește consistența și ferul gata, dar brut, e cărașit acum de brațele mușchioase în atelierele, în care alt rând de

brațe istețe, pregătesc din el cuptoare de tuci, unelte agricole și industriale, felurite rude de fier și o mulțime de articli industriali.

— În satul Teliuc, de unde se aduce piatra de fier, ca și aici în fabrica dela Călan, — mulțimea lucrătorilor sunt *țărani români* de prin satele învecinate.

Munca lor încordată îi pune stăpâni pe un izvor de venit, special acestui ținut. Cei vreo 6—700 muncitori români d'aici câștigă, lună cu lună peste 40.000 coroane, — în plată de muncă, la an aproape o jumătate milion coroane!

Și acum să ieșim de printre zidurile și dogoreala fabricelor și afară, la larg, să ne facem nițel socoata celor ce am văzut.

Muncitorii români dela Călan și Teliuc, locuiesc în 10—15 sate românești. Fiecare își are căsuța lui și câteva brezde de pământ — pe care de obicei le îngrijesc și le muncesc — cei ai casei.

Cu toate-că plata ce o ia muncitorul nostru dela fabrică, în sumă de 40—50—60 coroane pe lună, e un plus de câștig față de alți țărani ai noștri, care muncesc *numai* pământul, — acești muncitori n'au, ca prios al muncii, doar nici cu un bănuț mai mult ca oricare alt țăran!

Și asta pentru simplul motiv că, deși stiu să *agonisească*, — dar ei nu știu să *chivernisească* cu înțelepciune, să-și *păstreze* agoniseala.

Nime nu le-a spus și nu i-a pus la cale, ca prin mici cotizații făcute de câte ori iau plata, — să-și fi întemeiat anumite fonduri, cu ajutorul cărora să ajungă a-și creia mijloace mai potrivite, mai spornice pentru păstrarea și înmulțirea averii ce-ți dă lucrul palmelor de toate zilele, și așa să ajungă a avea pâine și mai albă, și mai multă. Să pună acești muncitori la o parte — în cadrele unor tovărășii bine chibzuite — la fiecare plată numai câte 2 ori 3 coroane, în câteva luni și-ar putea avea tovărășia lor de unelte și mașini agricole, de credit, de producțiune și de valorizare, de consum

și pentru alte trebuințe ale lor. Și în câțiva ani — bunăstarea le-ar împodobi casele și le-ar mângăia inima!..

Dar, vedeți D-voastră: muncitorii n'au vreme să se gândească și la d'astea — zic ei, și conducătorii lor nu să sinchisesc cu d'astea — zicem noi.

Haideți mai departe.

□ □ □

SÂNZIANĂ...

VIOARA DIN BIHOR

*Sânziană, sânziană,
Floare gălbină de câmp,
Opăcește-mi-l norocul
Ca să nu mai plâng nicicând.*

*Sânziană, sânziană,
Risipește-mi orice rău,
Că te-aș pune în cosiță
Și-aș cânta mereu, mereu!*

□ □ □

HOLOANGĂRII

AL. CIURA

Din seara aceea băieșii din Roșia, după ce își luară „birul“ muncii de o săptămână, se pregăteau să plece spre casă.

Se apropiau sărbătorile și, creștini buni cum erau, nu munciau în săptămâna luminată. Își vedeau de spovedanie, de biserică, unde nu prea mergeau decât arare.

Cum stau cu traista în spinare, plănuiind un mic chef la Crâșma din Gura-Roșiei, unul, mai bătrân, spuse, privind țintă înspre gura băii:

— Nu băgați de seamă fumul, ce se prelinge din baie?

— S'o fi aprins baia, zise unul.

— Și-o fi gătind Vâlva de cină, că acum știe că are răgaz o săptămână!

— Și-o fi aprins Batăl-crucea pipa.

Bătrânul nu se lăsă înduplecat și repetă cu stăruință:

— Sunteți niște proști! Nu simțiți mirosul de straie arse? Asta înșamnă ceva. Sunt undeva oameni în primejdie și, când n'au mai avut încotr'o, și-au sfârticat hainele și le-au dat foc. Știau prea bine, că fumul are să răzbătă prin gura băii și oamenii, înțelegând primejdia, vor merge să-i ajute.

— Dar cine să fie, baciule, că ai noștri suntem cu toții aici?, — întrebă un flăcăiandru.

— Ce știți voi, mă? Tu crezi că numai în Roșia este baie? Vezi tu dealurile estea până colo în Gura-

Cornii și în Buciumani? E o scurmătură de soboli pe sub ele, de ar putea să se prăbușească în ori-ce clipă. Că numai puterea lui Dumnezeu le mai ține sus. Ho-loangării, cari fură aurul din băi, nu-s proști să muncească alături de noi, pentru șasă pițule la zi. Ei intră printr'o surpătură din Corna, — știu ei bine ascunzișurile — și se furișează până aci, lângă noi, culegând tot ce e mai scump din piatra băii. Sunt oameni cu capul a mână, trec peste vârtejuri și se primejduesc, dar câștigă de zeceori atâta aur, ca băieșii de rând... Câte odată apoi se primejduesc, de îi aduni bucațele din fundul vârtejului, sau al prăpastiei.

Băieșii priviră înspăimântați într'acolo. Fumul necăcios se revărsa în undulări tot mai mari. Înțelegeam acum cu toții, că bătrânul spunea adevărul.

Într'o clipă își schimbă straiile și se reslețiră prin baie, cu ștearturi și torțe.

Tavanul întunecat îi picură cu stropi de umezeală, băltocile de desupt sclipeau fioros în lumina torțelor și caviturile repetau, ca un ecou de mânie, vorbele pripite.

— Nu grăbiți, mă! Stăi, mă, cu facla, că nu se mai vede! Aține-te bine, că dai în vârtej!

Un uruit de peatră, ce se prăvale, îi încremeni pe toți. Așteptau cu inima strânsă, ascultând plescăitul înfundat al petrilor, ce se rostogoleau în vârtejul întunecat al apei din fundul pământului.

— Hop! hop! strigau ei din când în când.

Ci nu le răspunde nimeni la chemarea obișnuită, decât murmurul de mânie al golului.

După o alergare de câteva ceasuri, își perdură nădejdea să-i mai afle, cu toate că simțeau mirosul tot mai penetrant al straielor arse.

O groază de moarte îi stăpâniă, uitând de primejdia în care se aflau singuri, rătăcind prin știolne părăsite, unde moartea îi pândea la tot pasul.

De vale, ca dintr'un adânc de peșteră, s'auzi un slăbit „hop-hoop“.

Repetară semnalul.

— Tu ești, Todoruț?

— Eu! Haideți, că am dat de ei!

Băieșii se prăbușiră furtunatic peste pietre.

Todoruț se oprise cu torța în mână, arătând în depărtare.

— Vedeți cum se ridică fumul de acolo? Se vede ca o flăcără galbină; ei trebuie să fie!

În câteva clipe erau lângă ei. Doi oameni, aproape goi, stau întinși pe piatra umedă, cu fața galbină a omului mort. Cămașa le eră zdrențuită și cioarecii atârnavau și ei în zdrențe; unul își trăsese cisma și o aruncase peste focul, ce abia mai răzbătiă de sub straiile ude. Li pipăiră cu îngrijire. Erau calzi încă și respirau încet și rar, ca pe sfârșite.

— Sculați, mă, ce dracu! — spuse unul care-i recunoscă. Aștia sunt Gheorghiuț și cu Niculiță din Abrud. Sculați, mă, că ne apucă dimineața... Li ridicară de subsuori, încercând să-i pună în picioare. Ci oamenii căzură în aceeași clipă, ca o cârpă.

Castelul Peleş, poetica reşedinţă de vară dela Sinaia, a Familiei Regale române.

Li luară în spate, și-i transportară cu mare greu până la gura băii.

* * *

În hram, glumele se porniră din nou. Straja aduse o sticlă cu rachiu tare și le strecură cu puterea câteva picături în gură.

Cei doi oameni începură a mișcă din buze, apoi, după o înghițitură mai sănătoasă, începură a clipi din gene și, într'un târziu, își deschiseră ochii.

Băieșii făceau haz, văzându-i scăpați de primejdie.

— Sculați mă, că vin Paștile! Ce durmiți ca năucii?

Și cei doi oameni se desmeteciră încetul cu încetul și după ce îmbucară ceva, povestiră cum hoinăresc prin baie de patru zile, cum s'au rătăcit și n'au dat nici măcar de-o fărâma de aur. Pe urmă, când n'au mai putut de foame, și-au sfârticat hainele și le-au dat foc. Mai aveau câteva lemnușe... pe urmă s'au întins pe peatra umedă și n'au mai simțit nimic!

Strajei i-se făcù milă:

— Acum să vă cărați dracului — și să mulțumiți lui Dumnezeu, că nu v'am înfundat și în temniță. Mai umblați să furați aur, ha?

Ci a doua zi de Paști, holoangării, după ce eșiră dela biserică, se opriră cu nevestele la crâșma cea mai de samă.

Umplură masa cu băutură scumpă, puseră pe lăutari să le cânte, asvârlindu-le o hârtie de zece.

Și poftiră pe toți băieșii să închine cu ei și să chefuiască.

— Că de nu erați voi, mă, ne duceam dracului de pomană!

Asvârleau țiganilor talerii cu pumnul.

Și când un băieș bătrân îi întrebă cu îngrijorare:

— Bine, mă, tot nu v'ați mai băgat minițile în cap?

Ei răspunseră cu nepăsare:

— Nu, baciule! Aurul l-a pus Dumnezeu în pământ, și cine e harnic, — să-l scoată! Că umblăm cu punerea capului — asta-i drept! Dar nu-i nimic, baciule, că tot omul e dator cu o moarte!

□ □ □

AMURG DE TOAMNĂ

SEBASTIAN BORNEMISA

Suflă vântul, frunza cade
Arămăie, lin, arare
Troienind acuma parcul
Cu frumoasa lui cărare.

Din văzduh domoală sara
Peste toate se coboară
Și-n acest amurg de toamnă
Dorul par'că mă doboară.

Singuratec, dus pe gânduri,
Merg încet și cat în zare
Peste văi și peste dealuri
Risipite 'n depărtare...

Cât aș da în clipa asta
Pentru-o zi de astă vară,
Cât aș da, pe-o clipă numai
Ochii ei să-i văd azi iară...

Minunatul cimiter din Genua, în care fiecare mormânt e un monument de artă.

(Vezi descrierea la rubrica „Flori de-o zi“).

CERUL INSTELAT

ÎN SERILE DIN OCTOMBRE 1911

GAVRIL TODICA

În serile destul de lungi din Octombrie, în loc de a ne plimba mult, ori a ne culca deodată cu găinile, să ne îndreptăm privirile spre cer, când e senin. Deodată ne va fermeca scipirea miriadelor de stele. Adecă, nu zic miriade. Numai privirei *fugitive*, cu ochii liberi, i se pare că stelele s'au numărat și s'au înregistrat în cataloage. Cu ochii liberi abia se văd vr'o 7200 pe întreg firmamentul: partea de nord, și partea de sud, împreună luate. Stele de mărimea primă sunt 21; de mărimea a doua 59; de a treia 180; de a patra 570; de a cincea 1600; de a șeasa 4800.

*

Dela orele 9 seara, întorcându-ne privirea spre miază-zi, drept de-asupra orizontului sud, deosebim constelația *Peștelui sudic*, cu strălucitoarea stea *Fomalhaut*. La răsărit de aceasta, e resfirată constelația *Balenei*, cu minunata stea variabilă Omicron sau Minunea (Mira) Balenei, care în câteva săptămâni de peste an se vede mărișoară, cu ochii liberi, câteva luni se vede mai mică, apoi se micese și mai tare de nu o poți vedea decât cu ochianele. Peste câțva timp crește din nou, repetând aceleași schimbări. Steaua e roșietică și astronomii știu că e un soare în agonie.

Sub Balenă se începe curentul de stele, din care se închipuie constelația Eridanului.

De asupra orizontului de răsărit se ridică sus *Găinușa* sau *Pleiadele*, urmate de *Hiade*, cu *Aldebaran* sau Ochiul Taurului, stea gălbuie, de categoria primă. În jurul acesteia mijesc fermecător câteva stele gemene. *Pleiadele*, *Hiadele*, cu *Aldebaran*, stelele gemene și o mulțime de alte stele, formează împreună zodia *Taurului*. Pe aici se află Soarele în luna lui Mai.

Dela Taur se înșiră spre apus mai întâiu zodia *Berbeciului*, în care se află Soarele în luna lui April; apoi urmează zodia *Peștilor*, în care ajunge Soarele la începutul primăverii, adecă în luna lui Mărțișor. Mai vin pe rând zodiile *Vărsătorului*, *Capricornului*, și *Arcașului*. Această din urmă se apleacă spre apus. Soarele trece în dreptul lor în lunile Faur, Gherar și Decembrie.

În alt brâu, resfirat de asupra zodiilor, se resfiră dela răsărit spre apus: *Andromeda* cu tainica-i nebuloasă. Pătratul lui *Pegas* se urcă spre meridian. Înainte-i merge *Mânzul*; *Vulturul*, cu aripile întinse se profilează în Calea laptelui. În Vultur se află steaua de primă categorie *Altair* sau Ochiul Vulturului, *Șerpele* cu *Ofiucus*, se lasă spre apus.

Dela Vultur apucând spre nord, tot în Calea laptelui, se află *Vulpea mică* și *Săgeata* întinsă spre Vulpe. La dreapta acestora, și în afară de Calea Laptelui, e frumoasa constelație a *Lirei*, cu strălucitoarea *Vegă* în frunte, care mai ales în ochiane, scapără neastâmpărat. La stânga e *Delfinul*.

Sus, în zenit, se conturează crucea *Lebedei*, pe brâul spălăcit al Căii lactee. Spre apus se lasă: *Coroana boreală*, *Hercul* și *Șerpele*.

Întorcându-ne acum privirea spre nord ne va frapa dinspre nord-vest, *Carul-mare*, cu ruda lui ruptă. Îndoitura rudei dela car o formează steaua *Mizar*, care e însoțită de o stelută abia vizibilă cu ochii liberi. Arabii o numiau *Saidac*, adecă examiner. Cu ajutorul ei își examinau agerimea vederii. Cine o vede, are ochi ageri. Astăzi se numește *Alcor*, iar Românii îi zic *Pogonicu* „căci el mână boii cu carul“.

Mai sus stă *Carul mic*, a cărui stea principală e *Polara*, sau steaua de miază-noapte, „care nici-odată nu să mișcă dela loc“, cum zic țărani. În Calea lactee se remarcă *Cefe*, *Casiope* (Scaunul), *Perseu*, jur-împrejurul polului se încolăcește *Bălaurul*.

*

În legătură cu cerul instelat putem aminti câteva fapte și despre *sistemul solar*, în Octombrie 1911, dar nu cum se va vedea la orele 9 seara, ci în diferite timpuri, ușor de găsit, ori la orele ce vom spune a-nume:

Soarele se află în zodia *Cumpenei* și a *Scorpiei*. Suprafața lui e aproape curată. Abia la intervale de săptămâni o împetrișează câte o grupă neînsemnată de pete. Suntem în așa zisa perioadă de *minim* al petelor solare. Maximul, a fost în 1905 și va fi în 1916.

În dimineața zilei de 22 Oct., pe la orele 1 și 20 minute până la 7, va fi o eclipsă inelară de Soare. Firește, invizibilă dela noi. Vizibilă din Asia orientală și de pe Oceania.

Luna, va fi plină în 8, pe la orele 4 dimineața. Pătratul din urmă în 14, către miezul nopții. Lună Nouă în 22, dimineața pe la 4 ore 30 minute. Pătratul prim în 30, la 7 ore.

În 6 Octombrie, dimineața pe la orele 3, Luna trece în dreptul alor două stele mărișoare (psi unu și psi doi) din zodia *Vărsătorului*, și le va acoperi, pentru câțva timp. Fenomenul acesta, frumos de văzut cu ochianul și de mare însemnatate pentru astronomie și navigație se numește *ocultație*.

Venus sau *Luceafărul* începe a se vedea dimineața, înainte de a răsări Soarele. În 22 are strălucirea cea mai mare, când în ochiane se va vedea ca o secere luminoasă.

Marte se vede roșu în zodia Taurului, aproape de *Aldebaran*. Toate ochianele din lume se îndreaptă spre el, pentru a-l studia. Răsare pe la orele 9 și se vede până dimineața.

Saturn, vestita planetă încunjurată de inele, se vede minunat în ochiane. Nu e departe de *Găinușă*. Strălucește aproape toată noaptea, în lumină gălbuie, liniștită.

□ □ □

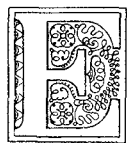
DIN POPOR

Frunză verde viorele,
Mi-a trimis badea inele,
Să-mi stâmpăr dorul cu ele,
Dar de mi-ar trimite zece
De dorul lui nu-mi mai trece.

SPICUIRI LITERARE

VACA BABEI FLOAREA

V. A. URECHIA

prea adevărată vorba Românului, care zice că: *Lăcomia perde omenia!*

Iacă ce s'a întâmplat Babei Floarea și ce dovedește temeinicia vorbei românești.

Ci-că baba Floarea, cu părul alb ca mița oaei albe, și fața sbârcită ca unda suflată de vânt, iar în gură nici un dinte, se rugă lui Dumnezeu zi și noapte, să-i dăruiască o vacuță, să-i dea lapte, că laptele e hrana bătrânețelor și a gingiilor vădane de dinți.

Dar în loc de vacuță, n'avea baba Floarea decât o biată capră al căreia ied împărția laptele ei cu baba.

Intr'o zi se scoală des de dimineață să mulgă capra, înainte de a o slobozi la pășune, când iacă, pășind pragul tindei, piciorul babei dă de un mototol de borfe...

— Ce-o fi gândi baba?

Cum eră de bătrâneță încovoiată șira spinărei, de căută mai mult spre pământ decât la cer, baba Floarea n'avu mult să se plece ca să vadă că nu eră boccea de borfe, ci un biet copilaș lăpădat de o mamă rea...

— Ei, ce te faci babo? se 'ntrebă Floarea, râzând. Iacă! un copil îți trebuia ție!...

Numai cum aveă inimă bună, baba luă pruncul în brațe și-l dezmierdă zicând:

— De, îi sugere și tu cu iedul la capră... Ce mi-o mai rămână în uger, mi-o ajunge și mie, că bătrânețile nu-i cea mare pagubă, de n'or aveă cu ce să dăinuiască...

II.

— Petre! zice în acea vreme, Mântuitorul Isus Hristos din ceruri, căutând cu privirea spre bordeiul babei Floarea; Petre! vezi tu ce se petrece acolo, în Țara-Românească, în Buda a pustie, unde șade baba Floarea?...

Sf. Petru se uită prin gaura cheii raiului, ca să vadă mai bine și ca prin ochian zări pe baba Floarea ținând cu drag la țâța caprei pruncul ce găsisese la pragul bordeiului său.

— Câtă milostivire, Doamne, zise Sf. Petru, în inima bieteii babe! Ea n'are pentru sine de ajuns lapte dela o capră, și dă ce bruma mai are, la un copilaș străin.

— Tot mai sunt suflete bune, pe lume, Petre...

Bucură-te, zice râzând Mântuitorul: n'o să 'ți rămână raiul de tot pustiul! Dar și una, Petre?... Se cade să răsplătim babei Floarea pentru bunătatea ei de suflet... Haide, Petre, încălță-ți opincile de fer și să pornim iar pe lume...

III.

— Boc, boc!...

Dumnezeu și cu sf. Petru bat cu toiagul în ușa bordeiului babei Floarea. Ea vine și deschide.

— Bucuroși la oaspeți, mamă bătrână? zice Sf. Petru, intrând cu Domnul Dumnezeu.

— Poftim, cu ce-o da Dumnezeu... Ca la casa ălui sărac, zice baba închizând ușa, dupăce intraseră cei doi călători.

— Apoi o da Dumnezeu, zise Mântuitorul, făcând semn lui Sf. Petru cu coada ochiului. — Dă-ne mamă ceva lăptișor, că mălaiu avem noi în traistă...

Baba se uită pe furiș la copil, care dormia în copae lăgnă vatră și o clipă pare că stau pe gânduri. Cugetă biata bătrână: de dau laptele cu ce hrănesc copilașul?... — Ei, dar să le dau partea mea, își zise îndată Floarea, că n'oi mai muri de foame până mâne...

Așa și făcù.

Pe când Mântuitorul gustă cu Sf. Petru laptele din strachina cea frumos smălțuită și cu linguri de lemn nouă-noulete, baba grijă de copil, că se desvelise...

— Petre, adevăr grăesc ție, femeea aceasta mă minunează; ne-a dat cea de pe urmă picătură de lapte cu care aveă să potolească azi chiar foamea ei...

Așa șopti Mântuitorul lui Sf. Petru, apoi chemând pe Floarea:

— Mamă bătrână, dar laptele ție de capră... Vacă n'ai?...

— Să am vacă?... Nu mi-a dăruit una Sf. Dumnezeu, măcar că mult mă rog... nu atâta pentru mine, cât pentru plodanul ăla săracuțul...

— Da bine Petre, zise Mântuitorul râzând, ce-o fi gândind Dumnezeu, de n'a auzit până astăzi rugăciunea mătusei?...

— Păi că n'o fi având numai pe baba Floarea de ascultat, sfântulețul de Dumnezeu! — întrerupse bătrâna aproape supărată, că cineva grăiește cu neevlavie de Dumnezeu...

Dupăce se ospătară cei doi sfinți călători, Mântuitorul zise lui Sf. Petru:

— Petre ian bate de trei ori cu furca aia a babei, de colo din grindina casei, bate în pripiciul hornului.

Cât sfârși de bătut a treia oară, numai ce, la ușa bordeiului, se auzi mugind o vacă cu vițel.

Baba Floarea rămase încremenită...

— O vacă cu vițel, la ușa bordeiului, jupânilor!... A cui o fi oare?

— E a dumitale, bătrâno, zise Mântuitorul... Iacă, de acum ai lapte pentru copil și pentru bătrânețe unse.

Baba Floarea nu se putu stăpâni de a ieși de dată afară, și cu inima voioasă desmerdă pe murga, care par'că cunoștea pe bătrâna de ani de zile, așa se bucură de a o vedea!...

IV.

Ei, dar cei doi călători porniră...

Până să-și dea seama mai bine de fericirea ce-i venise, călătorii eșiseră și plecaseră.

Numai ce te faci cu purdălnica de fire omenească? Cu cât are mai mult creștinul, cu atât poștește mai mult!

— Am o vacă, își zise baba Floarea... Adeacă de

ce să n'am două? Ce au făcut călătorii ăia pot face și eu. Ian să iau și eu furca din grindă și să bat pe pripiciul căminului.

Cât gândi așa și făcu.

Numai cât ai clipi din ochi, murga începui a rage cumplit în bătătura bordeiului... Se uită Floarea pe ferestrească... Ce să vadă? Un lup mare cât un taur doborîse vaca și o mîncă...

Nu se mulțămise Floarea cu ceea ce-i dăduse Dumnezeu. A venit lupul să-i iee darul...

Baba se puse pe plîns, amar căindu-se...

V.

— Da bine, Doamne, — după ce te-ai milostivit de ai dat babei o văcuță, de ce i-o luași, trimițând un lup? întrebă mîhnit Sf. Petru.

— „Nemulțumitorului se ia darul“, zice neamul românesc, cu dreptate, răspunse Mîntuitorul...

Numai iată că vine iute la Mîntuitorul Sfînta Maria, maica-sa, și-i zice:

— Fiule, uite colo, în bordeiul Floarei, cum își înecă plînsul, grijind de un copilaș... Iartă-i greșala, fiule, ca să știe omenirea, că în casa unde găsește milă și adăpost copilul lăpădat, nu încapе jalea și sărăcia...

— Amin, zice Mîntuitorul...

— Și din acea clipeală, murga iar se arată babei Floarea, întreagă și sănătoasă, de-și frecă biata femeie, ochii și se întrebă oare n'a visat ea lupul?...

Da să mai bată și ea cu furca în pripiciu ca și călătorul, ca să aibă și a doua vacă, ca mai ba!

Ba adecă furca o luă baba în brău și toarsă în și lână, de făcu țoale țincului, de nu duse lipsă nici băiatul, nici dânsa.

— Hei, furca harnică face minuni nu numai în mâinile lui Dumnezeu! Dar: „Lăcomia perde omenia!“

Scânteii din jăratecul unui holtei.

ERMIL BORCIA

Și pe ogorul literaturii sunt mulți cari nu samănă nimic după plug, ci trag la el o viață întreagă în jug.

*

Acele femei, cari să știu învârti numai în societate, nu prea știu învârti lingura în bucate.

*

Cu'un blid de linte nu faci p'un om mai cuminte, dar dacă e calic, poți face din el om de nimic.

*

Cine vreă să aibă trecere, nu. trebuie se treacă peste ce nu are.

*

„Românul se naște poet“.

— Admirabil!

„Face copii berechet“.

— Laudabil!

„Moare analfabet“.

— Regretabil!

FLORI DE-O ZI

„COSINZEANA“

O pornim cu multe iluzii și cu tot avântul tinereții, cu acel avânt necunosător de pedeci și de nevoi, pe care atât de reușit îl cântă poetul I. U. *Soricu* în poezia ce a scris-o pentru acest cel dintâi număr al „Cosinzenei“ și pe care o publicăm în fruntea foii.

Cărarea, pe care va trebui să o străbatem, nu o cunoaștem încă pe deplin, și nelămurite ne sunt și nevoile, pe cari, poate, o să le întâmpinăm, dar avem credința tare, că vrem un lucru bun și cinstit.

De-apururi va pluti înaintea ochilor nostri neprihănitul tip al *Cosinzenei* din basmele fermecătoare ale poporului nostru, și dupăcum curată și cinstită e această figură întrupătoare a *frumuseții* și a *bunătății*, după care se bat toți feciorii de Crai, așa dorim să fie și revista care îi va purta numele.

Ținta „Cosinzenei“ noastre va fi: vecinicul frumos, scos din sufletul scânteielor înrudite cu Dumnezeirea, și o nizuință spre a înrudi aceste suflete cu mulțimea cea mare. Dacă vom afla vreodată, că munca noastră a făcut câtuș de puțin *bine*, dacă ni se va spune cândva, că multor suflete însetate după clipe senine în această viață de zbuciumări, le-am dus cu fiecare număr al „Cosinzenei“ macar câte o rază de senină plăcere sufletească, — suntem mulțumiți de munca noastră, căci atunci nu zadarnic muncim-am.

Revista „Cosinzeana“ va fi o copilă sânguincioasă și cuminte, care se va trudi să împrăstie împrejurul ei numai zimbete, lumină și încredere! Dornică vecinic de frumos, va căuta să culeagă de pe câmpul literaturii numai flori alese, mirositoare, pe cari le va împărți cu drag sufletelor tuturor, cari îi vor ieși în cale...

Fiți îngăduitori, dar și aspri față de ea. Îngăduitori, dacă greșește fără de voie, și aspri până la cruzime, dacă descoperiți în ea răutatea și pizma...

A izvorât din însuflețire curată, cu bine și cu dragoste vă rugăm să o primiți.

„FLORI DE-O ZI“

O rubrică în care se vor publica de toate: frânturi de gânduri, impresii scurte, notițe în pripă, lămuriri necesare, noutăți interesante și alte fărâme literare, fără pretenții deosebite. Nu râvnesc la nemurire, nu vor fi întotdeauna originale, dar vor fi pe ales îngrijite și au un singur scop: să fure pe câteva clipite pe cetitor și să-i picure în suflet câțiva storpi de plăcere, desfătându-l, dându-i îndemnuri, ori destăinuindu-i lucruri, pe cari mai înainte poate nu le cunoștea.

Vor fi ca adevăratele *flori de-o zi*, cari au o viață scurtă, dar frumoasă, adunate de „*Cosinzeana*“ de pe câmpiile înflorite ale gândirii și simțirii omenești, de orice fel, din ori ce domeniu. Dupăce cetitorul pune revista la o parte, ele se vor împacă cu soarta, ce li-e hărăzită, că au să fie uitate pe totdeauna...

SPICUIRI LITERARE

În rubrica aceasta vom reproduce bucăți literare alese, fie din reviste, fie din volume de-ale scriitorilor. Ținta ni-e, ca să facem cunoscut în felul acesta publicului nostru anumite *pagini frumoase din literatura noastră*. În numărul de față reproducem: *Vaca babei Floare* din *Legendele Române* ale dlui V. A. Urechia, care în

două volume redă cu multă măiestrie reminescente istorice și povești fermecătoare și moralizatoare. Sunt două volume prețioase, ces podoabă pentru masa sau biblioteca fiecărui Român.

INIȚIALELE NOASTRE ÎNFLORATE,

care se văd la începutul bucăților literare de pe paginile 2, 7, 8, 14 sunt făcute de domnul *Florian Mureșan*, profesor de desen la gimnazul din Nagyszombat, care a binevoit a ni le pune la dispoziție. Domnul Fl. Mureșan va lucra pentru „*Cosinzeana*” întreg alfabetul de inițiale, cu motive românești, originale, foarte frumoase. Încurând vom avea plăcerea a împodobi paginile „*Cosinzenei*” cu acelea.

GÂNDURI DE TOAMNĂ

După culmea codrilor soarele apune trist și abia mai aruncă un mănunchiu de raze spre aleia părăsită. Pe cărările troienite în frunze arămii, singur eu rătăcesc întovărășit de gânduri pribege și cat fără știre spre zarea munților, ce se perd tot mai mult înveliți în întunerecul sării. Alături de mine se cerne rar și domol frunza gălbuie și 'n fluturarea ei de-o clipă e atât de multă duioșie. Nu știu cum, dar frunzele acestora rupte de pe ramuri și purtate de vânturi, samănă atât de mult cu iluziile risipite pe drumul vieții...

Cum le privesc acum în amurgul acesta trist, îmi picură atâtea jale în suflet, și pe dinaintea mea trec rânduri-rânduri atâtea icoane fugare. O seninătate dulce din copilăria percută pe totdeauna, mici necazuri și griji de mai târziu, apoi doi ochi ce mi-au vrăjit, în fulgerarea unei clipe, zilele. Povestea întreagă a vieții, în linii mari, fără episoade, fără împodobire.

Parcă le văd acum din nou pe toate. Văd bunătațea unei mame rămasă în sărăcia dela țară, blândețea aceluia, care mă alintă pe genunchi și căldul lung al unor băieți zdrențoși, cari își câștigă azi pâinea de toate zilele în ogorul înfelenit, muncindu-l din greu. Și apoi altă lume, cu oameni și cu obiceiuri noi! Sgriburând de frig în serile de iarnă, lângă o măsuță mică și la lumina slabă a unei lămpi murdare, cu cartea nainte, cătând a scoate din ea adevărurile veșnice ale vieții. Cum îmi trec pe dinainte, mă înfior și cat să alung vedeniile! Pentru o clipă apoi, nu mai simt nimic. Rătăcind însă mai departe, gândurile mă fură din nou și înaintea ochilor îmi apare o față cunoscută, palidă, cu doi ochi plini de lumină și de-a pururi zimbitori. O nouă viață! Gânduri noi și nouă

planuri! Și-apoi o nepotrivire dureroasă, o trezire la cunoștință, că viața nu e cum ni-o închipuim și cum noi o vrem. După înfrângerea zborului sufletului, o melancolie bolnavă și o jale prefăcută în a doua natură... Le văd aievea pe toate par'că, și cat să trec peste ele, ca omul, care dă pe neașteptate de ceva, ce a părăsit pe totdeauna. În suflet simt o ușoară părere de rău, ca după prietinii trecuți la altă viață de ani de zile, și alta nimic-nimic...

Azi-mâne mă voi sfârși și eu, și de-asupra gropii mele se va cerne domol și rar frunza arămăie și va îngână un cântec trist și dureros din cale-afară.

Într'un târziu apoi:

„Prav mă voi face sub putreda cruce,
„Sub crucea de lemn, sub glia pustie
„Și-or crește de-asupra mea spinii, la groapă-mi
„Cum nu va fi nimeni atunci să vie.
„Singur tu vifor sălbatec de noapte
„Mi-ei spune amarul și jalea 'ntrupate
„În urlete lungi, căci singur tu fost-ai
„Durerilor mele tovarăș și frate!”

ILUSTRAȚIILE NOASTRE

În numărul de față arătăm, printre alte ilustrații, și *Cimitirul din Genua*, o minunată zidire, ca și care nu să mai află în lume. Înaintea fiecărui mormânt din acest cimitir pompos, sunt ridicate statui, cari reprezintă pe răposatul și pe cei mai iubiți ai sei. E și cimitirul din Genua una din minunatele frumseți ale frumoasei Italie, pentru cari e Italia atât de cercetată de streini. Vom reproduce încă multe vederi de acolo.

HOLOANGĂRII

În numărul acesta al „*Cosinzenei*” reproducem din „*Almanahul scriitorilor dela noi*, care va apărea în curând în editura „*Librăriei Naționale*” S. Bornemisa, frumoasa navelă a dlui *Al. Ciura: Holoangării*, ca o pagină aleasă din acest interesant almanah.

□ □ □

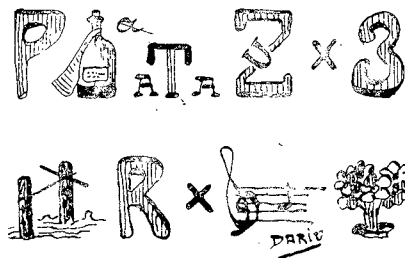
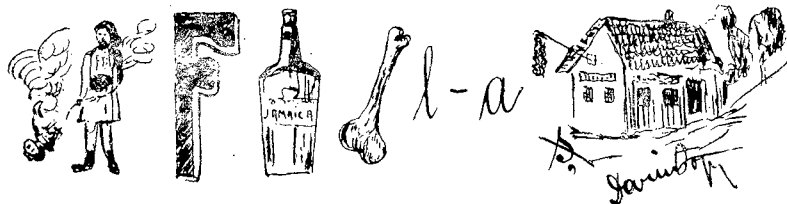
SCRISORI DELA REDACȚIE

D. P. Mulțumim pt. ghăciturile ilustrate. Mai trimite-ne. *Ileana Cosinzeana* e inferioară celorlalte două.
P. P. B. N'o putem publica.

O. L. Versuri frumoase, cu fraze de-ale Dlui Goga. Dela Dta așteptăm mai mult. Câteva poezii de-ale Dtale, cetite mai de mult, ni-au plăcut. Trimite altele.

GÂCITURI ILUSTRATE

Atragem luarea aminte asupra acestor două gâcături ilustrate, ca fiind foarte isteț întocmite. Comunicăm totodată abonaților nostri, că între aceia, cari le vor rezolvă corect, vom împărți trei cărți, ca premiu, prin tragere la sorti.

Anunț literar.

Al. Ciura: *Amintiri*.

Peste câteva zile va ieși de sub tipar un splendid volum de schițe și nuvele de-ale dlui *Alexandru Ciura*, în editura „Librăriei Naționale” S. Bornemisa și sub îngrijirea dlui Oct. C. Tăslăuanu, secretar al „Asociațiunii”. Volumul e de aproape 300 pagine și cuprinde cele mai frumoase bucăți literare ale autorului.

Atragem luarea aminte a onoraților cetitori asupra volumului. Prețul se va spune în numărul proxim al revistei noastre.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

„Almanahul scriitorilor dela noi”.

Tot în editura „Librăriei Naționale” din Orăștie va apărea peste două săptămâni „*Almanahul scriitorilor dela noi*”, o carte mare, care cuprinde, pe lângă fotografiile aproape a tuturor scriitorilor din Ardeal, Bănat și Țara Ungurească azi în viață, biografia, lista lucrărilor lor, și o bucată literară aleasă. La sfârșitul Almanahului se va adăuga și parte calendaristică, așa că Almanahul face de prisos cumpărarea unui alt calendar pe anul 1912.